

Läkemedelsnytt augusti

Information från Läkemedelsenheten

Ska läkemedlet tas med mat eller inte...

I de flesta fall spelar det ingen roll hur läkemedel tas i förhållande till måltider. I vissa fall kan dock intag av mat ha stor betydelse för läkemedlets upptag i kroppen, läkemedlets effekt och biverkningar. Nedan är några exempel på läkemedel och dess relation till mat.

Generellt blir upptaget av läkemedel bättre/snabbare om det tas på fastande mage, men för vissa läkemedel är det önskvärt att minska risken för biverkningar från mag-tarmkanalen genom att läkemedlet tas tillsammans med mat.

Antibiotika – lathund som gör det lätt att göra "rätt"

STRAMA i Region Gävleborg har tagit fram en lathund för de vanligaste antibiotikapreparaten - [Mat- och preparatkort \(pdf\)](#). Korten kan beställas från strama@regiongavleborg.se

Här kan man se om olika antibiotika kan/bör tas med måltid eller ej. Det finns även information om alkohol och solning ska undvikas under behandlingstiden samt om läkemedlet interagerar med läkemedel och livsmedel som innehåller metaller.

Ciprofloxacin är ett antibiotikum vars upptag i kroppen kraftigt försämras om man tar det samtidigt som läkemedel eller livsmedel som innehåller järn, kalcium eller magnesium. Det är därför olämpligt att skölja ned en Ciprofloxacin-tablett med ett glas mjölk.

Preparat	Tas med måltid	1 tim före eller 2 tim efter måltid	Alkohol ska undvikas	Risk för fotosensibilisering	Antacida ska undvikas under behandlingstiden	Fe, Ca, Mg ska undvikas under behandlingstiden. Mejeriprodukter ska inte intas samtidigt.	Delbarhet och övrig information	Intas stående eller sittande
Amoxicillin		✓						(X) D
Amoxicillin + klavulansyra	✓							D
Atoxikon	✓							-
Azitromycin		✓						FASS
Cefadroxil	✓							FASS
Ceftibuten (licens)		✓						(X) D
Ciprofloxacin		✓	✓	✓	✓	✓		(X) D
Doxycyklin	✓		✓	✓	✓	✓		D S
Doxycyklin (Oracea)	✓		✓	✓	✓	✓		X S
Erytromycin	✓							(X) D
Etambutol			✓				✓	
Fenoximetylpenicillin	kan	kan						D
Flukloxacillin		✓					1/2	(X) D
Flukonazol		✓						(X) D
Fusidinsyra	✓		✓					X
Itrakonazol								X
Isoniazid (Tibinide)	utan	utan	✓	✓	✓	✓	✓	D
Klaritromycin		✓						X

 Tas med måltid
 1 tim före eller 2 tim efter måltid
 Alkohol ska undvikas
 Risk för fotosensibilisering
 Antacida ska undvikas under behandlingstiden
 Fe, Ca, Mg ska undvikas under behandlingstiden. Mejeriprodukter ska inte intas samtidigt.

Delbarhet och övrig information
 Antibiotika ska i möjligaste mån aldrig delas eller krossas.
 1/2 kan delas i två lika stora doser.
 D kan delas för nedväjning.
 (X) preparat bör sväljas hela, får inte delas.
 FASS se fass, berör på tillverkare.
 S anger att läkemedlet ej ska intas i liggande ställning.

Information om interaktioner (även med livsmedel) finns på [Interaktioner | Janusmed](#).

Här kan man till exempel se att grapefrukt interagerar med många läkemedel (exempelvis Felodipin och Amiodaron)

Alendronat veckotablett – tas på fastande mage för att ge effekt

Absorptionen av alendronat försämras kraftigt vid samtidigt intag av mat.

Alendronat veckotablett ska därför tas minst en halvtimme före dagens första mål mat.

Tabletten ska sköljas ned med ett stort glas vatten. Patienten ska ta Alendronat i upprätt position och inte ligga ned inom 30 minuter efter att tabletten svalts.

Metformin – tas med mat för att minska biverkningar

Metformin är ett läkemedel som kan ge biverkningar som illamående, kräkningar, diarré, buksmärter och aptitlöshet. För att minska risken för biverkningar rekommenderas att Metformin tas i samband med eller direkt efter måltid.

Creon – tas med mat för att ge effekt

Creon är ett läkemedel som alltid ska tas i samband med måltid för att ge bästa effekt. Tipset är att ta läkemedlet efter "första tuggan" mat. Då blandas enzymerna, som läkemedlet innehåller, med maten och enzymerna hjälper till med matsmältningen.

Bonustips: Det är viktigt att Creonkapslarna inte tuggas. Om det är svårt att svälja kapslarna hela, kan de öppnas och patienten får svälja de små kornen istället (utan att tugga dem).

Gör det lätt – ordina rätt

I slutenvårdsdosen ser vi att det inte alltid tas hänsyn till om läkemedel ska ges med mat/på fastande mage när läkemedlen ordinerar.

Alendronat veckotablett är ofta ordinerat kl. 8 och läkemedel som ska tas tillsammans med mat är ofta ordinerade utan hänsyn till detta, vanligen 8 och 20 eller 8, 14, 20.

För att få bästa effekt och minimera biverkningar:

Tänk på intagstid vid ordinationen!